

HIRVENHAUKKUKOKEEN SÄÄNNÖT JA OHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa xxxxxxxx. Voimassa xxxxxxxx alkaen

HIRVENHAUKKUKOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa xx.x.2022, voimassa 1.8.2023 alkaen.

1 KOKEEN TARKOITUS

Hirvenhaukkukokeiden tarkoituksena on saada selville koirien hirvenmetsästys ominaisuudet jalostusta varten, pitää hirvenmetsästys korkeatasoisena koiraurheiluna, kehittää sen harrastajia ja heidän yhteistoimintaansa sekä tarjota kilpailumahdollisuus näiden sääntöjen pohjalta.

2 KOKEEN LUONNE

Hirvenhaukkukokeet ovat joko:

1. Yleisiä
2. Yhdistysten jäsenten välisiä kokeita ja kilpailuja
3. Kansainvälisiä kokeita.
4. Kokeita ja kilpailuja, joista määrätään erillisellä Kennelliiton vahvistamalla säännöllä tai ohjeella.

3 OSALLISTUMISOIKEUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Hirvenhaukkukokeisiin saavat osallistua SHHJ:n, SLJ:n ja SPJ:n alaiset rodut, joilla kaikilla on samat vaatimukset HIRV käyttövalion arvoon.

Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset

- koiran ikä vähintään yhdeksän kuukautta

Kokeeseen ei saa osallistua:

- sairas, loukkaantunut tai vammautunut koira
- 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista (arvioitu aika = 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen
- Koira joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia
- Koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille

Kokeen järjestäjällä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaisesti. (Liitevihko)

Vastaava koetoimitsija tai ylituomari tarkastavat koiran osallistumisoikeuden.

4 JÄÄVIYDET

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen jääviyssääntö. (liitevihko)

5 YLEINEN KOKEEN SIIRTO TAI PERUUTUS

Kennelliiton yleinen kokeiden ja kilpailujen ajankohdan siirto tai peruuttaminen (liitevihko)

6 KOKEEN YLITUOMARI

Ylituomarin on oltava Kennelliiton päteväimä hirvenhaukkukokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus.

Ylituomarin on oltava Kennelliiton ja SHHJ:n, SLJ:n tai SPJ:n jäsen.

7 PALKINTOTUOMARIT

Palkintotuomareiden on oltava päteviä hirvenhaukkukokeen palkintotuomareita, joilla on voimassa oleva arvostelu-oikeus. **Ulkomaisten palkintotuomareiden arvostelu-oikeudet on tarkistettava järjestäjän toimesta. Ryhmätuomarin on oltava 18 vuotta täyttänyt ja Kennelliiton tai rotujärjestön jäsen. Tuomariryhmän toisen tuomarin on oltava 15 vuotta täyttänyt ja Kennelliiton, rotujärjestön tai Kennelliiton jäsenyhdistyksen jäsen.**

Toisena tuomarina voi toimia myös tuomariharjoittelija. Koekauden kestävissä hirvenhaukkukokeissa voi palkintotuomarina toimia yksinkin hirvenhaukkukokeiden ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus.

8 KOELUOKAT JA KÄSITTEET

8.1 Koeluokat

Hirvenhaukkukoe on yksiluokkainen yksipäiväinen koe, josta käytetään lyhennettä HIRV.

8.2 Koekauden kestävät hirvenhaukkukokeet

Koekauden kestävien hirvenhaukkukokeiden yksityiskohtaiset erillisohjeet on tarkemmin määritelty näihin sääntöihin liittyvissä ohjeissa.

8.3 Suoritukseen liittyviä käsitteitä

- koiran omistaja/ohjaaja luopuu kesken kokeen
arvostellaan, kirjataan ja pisteytetään, lopputulos ja loppupisteet 0 **Luopui**
- tuomari keskeyttää koesuorituksen
arvostellaan normaalisti, koira saa pisteet ja lopputuloksen **Keskeytettiin**
- koira suljetaan kokeesta
arvostellaan, kirjataan ja pisteytetään: lopputulos ja loppupisteet 0 **Suljettu**
- koiran suoritus hylätään tuomarin toimesta kokeessa
ei arvostella: lopputulos ja loppupisteet 0 **Hylätty**

9 KOKEEN ARVOSTELUPERUSTEET

Pisteet:

1.	Haku	0 - 10 x 1,5 = 15
2.	Löytötehokkuus	0 - 10 x 1 = 10
3.	Löytöhaukku	0 - 10 x 1 = 10
4.	Haukkutyöskentelyn laatu	0 - 10 x 1,5 = 15
5.	Seuraaminen	0 - 10 x 1 = 10
6.	Pysäyttäminen	0 - 10 x 1 = 10
7.	Haukkuaika	0 - 10 x 1 = 10
8.	Haukun kuuluvuus	0 - 10 x 0,5 = 5
9.	Haukun tiheys ja peittävyys	0 - 10 x 0,5 = 5
10.	Tottelevaisuus ja yhteistyö	0 - 10 x 1 = 10
	Pisteet yhteensä	100

Kukin kohta arvostellaan täysin pistein, pois lukien löytöhaukku joka arvostellaan pisteytetyn keskiarvon mukaan, jos koiralla on useampi löytö

Koiran virheellinen toiminta kirjataan koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

Lopputulos on pisteiden yhteissumma.

Yksityiskohtaiset arvosteluperusteet määritellään arvosteluohjeissa.

Palkintosijat

Ensimmäisen palkinnon koira saa 70 pisteellä, toisen palkinnon 60 pisteellä ja kolmannen palkinnon 50 pisteellä. Kokeessa jaetaan niin monta ensimmäistä, toista ja kolmatta palkintoa kuin tulokset oikeuttavat.

10 KOIRAN LOUKKAANTUMINEN

Koiran loukkaantuessa on sen koesuoritus keskeytettävä. Palkintotuomari päättää keskeyttämisestä. Ennen keskeyttämistä suoritettu arvostelu jää voimaan.

11 VASTUUKYSYMYKSET

Lähettämällä koiran suoritukseen koiranohjaaja hyväksyy tämän sääntökohdan
Koiranohjaaja vastaa ohjaamansa koiran aiheuttamista ja sille aiheutuneista vahingoista.

12 MUUTOKSET SÄÄNTÖIHIN

Rotujärjestöjen yleisten kokousten hyväksymät ja esittämät sääntömuutokset hyväksyy ja vahvistaa Kennelliiton valtuusto. Näihin sääntöihin liittyvät ohjeet hyväksyy Kennelliitto rotujärjestöjen hallitusten esityksestä.

Sääntö on voimassa valtuuston hyväksymässä muodossa vähintään viisi (5) vuotta, ennen kuin sitä voi esittää muutettavaksi. Kennelliitto voi erityisen painavista syistä esittää muutoksia aikaisemmin.

13 VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

Noudatetaan Kennelliiton muutoksen hakumenettelyä. (Liitevihko)

14 PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin pakottavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

Sääntöjen liitteenä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet. (liitevihko)

HIRVENHAUKKUKOKEEN YLEISOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa xx.xx.xxxx voimassa xx.xx.xxxx alkaen

1 JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton ja kennelpiirien, myöntämissä hirvenhaukkukokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliitto myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Kennelpiirit myöntävät yleiset ja jäsentenväliset kokeet.

2. KOKEEN ANOMINEN

Kokeen anoo järjestävä yhdistys (yhdistykset), jonka tulee olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävä yhdistys (yhdistykset).

Anomus on tehtävä Kennelliiton määräämällä tavalla OmaKoira-palvelun kautta (liitevihko).

3 ILMOITTAUTUMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POIS JÄÄMINEN

3.1 Ilmoittautuminen

Kokeisiin ilmoittaudutaan järjestäjän määräämällä tavalla.

3.2 Poisjääminen

Ilman pätevää syytä osanottomaksua ei palauteta; päteväksi syyksi katsotaan koiran tai sen omistajan/ohjaajan sairaus tai Kennelliiton lämpötilasuosituksista poikkeaminen. Poisjäämisestä on ilmoitettava kokeen järjestäjälle ennen kokeen alkua.

4 KOKEEN PÄÄTTÄMINEN JA TULOKSET

4.1 Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki tiedot, laskelmat ja tulokset koetallennusohjelmassa ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkastettaviksi.

Koepöytäkirjaan merkitään kokeen päättymisaika.

Koe katsotaan päättyneeksi, kun ylituomari on vahvistanut ja julkistanut tulokset.

Kokeen päättyessä koiranohjaajalle annetaan koirakohtainen pöytäkirja sähköisesti tai hänen niin halutessaan tulosteena.

4.2 Tulosten lähettäminen

Koetulokset on lähetettävä koetallennusohjelmasta koiratietokantaan viikon kuluessa kokeen päättymisestä.

5 ARVOSTELU- JA TULKINTAPERUSTEET

Koirat arvostellaan kokeessa pelkästään sen perusteella, mitä palkintotuomarit ovat kokeen aikana varmuudella todenneet.

Lyhin kirjattava matka on 0,1 km ja lyhin kirjattava aika on 1 min.
Vajaan työskentelyajan selvitys on merkittävä huomautuksiin.

Tasatuloksen sattuessa paremmuus ratkaistaan seuraavasti:

1. pidempi työskentelyaika
2. pidempi haukku aika
3. kokonaisvaikutelma

Arvosteluasteikko:

Erinomainen	9-10	p
Hyvä	7-8	p
Tyydyttävä	5-6	p
Välttävä	3-4	p
Heikko	1-2	p
Erittäin heikko	0	p
Ei voida arvostella (-)	-	p

Pisteytys:

	Arvosteluperuste	Kerroin	Pisteet
1	Haku	1,5	0-10
2	Löytötehokkuus	1,0	0-10
3	Löytöhaukku	1,0	0-10
4	Haukkutyöskentelyn laatu	1,5	0-10
5	Seuraaminen	1,0	0-10
6	Pysäyttäminen	1,0	0-10
7	Haukku aika	1,0	0-10
8	Haukun kuuluvuus	0,5	0-10
9	Haukun tiheys ja peittävyys	0,5	0-10
10	Yhteistyöhalukkuus ja tottelevaisuus	1,0	0-10

Olosuhteiden huomiointi

Arvosteluohjeet on kirjoitettu normaaleja, hyviä koeolosuhteita varten. Mikäli olosuhteet ovat vaikeat (esim. rankkasade, myrskytuuli, vaikeat maasto-olosuhteet tai paksu lumipeite), antaa ylituomari puhuttelussaan lisäohjeet arvostelua varten.

Koe-erän muodostaa

- hakuaika (enintään 300 min)
- työskentelyaika (enintään 300 min) ja
- koiran kytkeminen/kytkemisyritys erän jälkeen (Ylituomarin määrittelemä aika)
-

Hakuaika

- enintään 300min; jos koira ei hae lainkaan, koe lopetetaan 60 minuutin kuluttua
- hakuaika alkaa ensimmäisestä irtilaskusta tai viimeistään ylituomarin ilmoittamana aikana
- hakua testataan mahdollisuuksien mukaan uudelleen työskentelyn jälkeen, mikäli tuomarilla ei ole mahdollisuutta arvostella hakua riittävästi ennen löytöä (ensimmäisen lenkin löytö)

Työskentelyaika (enintään 300 min)

- työskentelyaika alkaa siitä hetkestä, kun koira löytää ensimmäisen hirven. Mikäli koira menee toisen koiran työskentelyyn, sitä ei hyväksytä löydöksi eikä työskentelyksi.
- työskentelyajaksi lasketaan aika, jolloin
 - koira haukkuu hirveä (siirtyvä tai kiinteä haukku)
 - koira seuraa hirveä karkon tapahduttua tai
 - koira ottaa yhteyttä ja palaa viipymättä takaisin työskentelyyn
- työskentelyaika katkeaa kun
 - koira tulee takaisin toisen kerran karkkoavan hirven perästä/hirveltä ilman todettua työskentelyä
 - todetaan koiran lopettaneen hirvityöskentelyn ja koira hakeutuu pihoille, tielle, autolle, toinen koira tulee samaan työskentelyyn jne. (voidaan myös todeta paikantimen avulla)
 - koira jää ryhmän luo eikä palaa välittömästi hirvityöskentelyyn
 - koira ajaa hirveä (todettu ajohaukku), työskentely matkaa eikä haukkuaikaa kerry
- työskentelyaika loppuu viimeistään silloin kun 300 min on kulunut ensimmäisestä löydöstä
- työskentelyaika loppuu viimeistään 120 min pimeän tulon jälkeen, Ylituomarin ilmoittama kellonaika
 - pimeällä tarkoitetaan tilannetta, että maastokorttia ei voi täyttää ilman keinovaloa
 - ampumatilaisuutta ei voi ottaa pimeässä

Erän jälkeen tapahtuva koiran kytkeminen/kytkemisyritys

- ryhmän on pyrittävä kytkemään koira mahdollisimman pian erän jälkeen
- Ellei koiran kytkeminen kutsumalla onnistu kohtuullisen ajan kuluessa (esim. 1 tunti) tulee ryhmän palata koepaikalle ylituomarin ohjeiden mukaan

Löytö

Löytö on tapahtunut kun

- koira haukkuu hirveä
- koira ja hirvi nähdään lähietäisyydellä toisistaan
- Se todetaan paikantimen avulla ja löydön tapahtuminen täytyy varmentaa (hivityöskentely jatkuu, jäljistä jne.)

Palkintotuomarit

Palkintotuomarit arvostelevat koiran kaksijäsenisenä ryhmänä.
Molemmat tuomarit täyttävät itsenäisesti maastokorttia kokeen kulusta.

Tuomariharjoittelijat

Koeryhmään voidaan palkintotuomarina toimivien lisäksi sijoittaa 1-2 ylimääräistä palkintotuomariharjoittelijaa, joiden arvostelua ei oteta koiran tuloksessa huomioon.

Koiraohjaaja

Jos koiranomistaja on estynyt osallistumaan kokeeseen, on hänen asetettava sijaansa koiranohjaaja, joka katsotaan hänen valtuuttamukseen edustajaksi. **Koiranohjaajan tulee olla läsnä koemaastossa koko koesuorituksen ajan.**

Koemaastot

Kutakin kokeeseen osallistuvaa koira kohti on varattava riittävän laaja koemaasto.
Järjestäjän on varmistettava, että kokeeseen on käytettävissä riittävä määrä palkintotuomareita.

Ennen kokeen alkua määrää kokeen ylituomari yhteistoiminnassa koetoimikunnan kanssa kuhunkin maastoon tuomarit, ottaen huomioon heidän maastokelpoisuutensa. Ellei tuomareista kumpikaan tunne maastoa, tulee sinne lisäksi asettaa maasto-opas.

Maastojen arvonta

Maastot arvotaan kaikille koirille. Koemaaston on sijaittava kohtuullisella etäisyydellä keskuspaikasta niin, että ylituomari voi tarvittaessa henkilökohtaisesti valvoa maastokäynnein ryhmien arvostelua ja toimintaa.

Koiralle arvotun maaston saa vaihtaa kokeen aikana vain erityisistä syistä ylituomarin luvalla. Mahdollisen varamaaston tulee olla etukäteen nimetty ja osallistujien tiedossa jo arvonnän yhteydessä.

Arvotun tuomarin vaihtaminen

Jos arvottu tuomari on jäävi tehtävänsä tai ilmenee muita esteitä koiran oikeudenmukaiseen arvosteluun, voi ylituomari siirtää tuomareita ryhmästä toiseen arvonnän jälkeenkin.

Koetapahtumien selvitys

Ryhmätuomari on velvollinen selvittämään koiranohjaajalle arvosteluperusteet ja selvitykset koetapahtumista välittömästi maastossa. Koesuorituksen jälkeen ryhmätuomari esittää maastokortit koiranohjaajalle tutustumista ja allekirjoittamista varten.

Ryhmätuomari esittää ryhmän arvostelukortit ja suullisen selostuksen kokeen kulusta sekä arvosteluperusteista ylituomarille. Koiranohjaajan tulisi olla läsnä koesuorituksen purkutilaisuudessa.

Arvostelun muuttaminen

Ylituomarilla on velvollisuus muuttaa palkintotuomarien antamaa arvostelua neuvoteltuaan perusteista ensin palkintotuomarien kanssa, jos arvostelu ei ole oikeassa suhteessa koiran suoritukseen.

Maastokortissa on oltava tuomarin allekirjoitus

Hylkääminen

Koiran koesuoritus voidaan hylätä, jos

- koiranohjaaja ei noudata sääntöjä tai yli-/palkintotuomarin antamia ohjeita
- koira ei täytä osallistumiseen yleisiä ohjeita ja vaatimuksia (esim. rokotukset)

Keskeyttäminen

Arvostelu voidaan keskeyttää, jos

- koira joutuu ilmeisesti hengenvaaraan
- hirvi ammutaan
- hirvi siirtyy sellaiselle alueelle, mihin ei ole lupa mennä
- on kyseessä joku muu vakavasti häiritsevä syy

Sulkeminen

Koira suljetaan pois kokeesta,

- jos se kokeen aikana tottelemattomuudellaan häiritsee kokeen kulkua tai on haluton työskentelemään näkyvissä olevilla hirvillä
- jos koira kokeen aikana tavataan raatelemasta hirvieläintä
- **jos koira ajaa hirven hajuvanaa haukkuen 20min yhdessä tai useammassa jaksossa**
- kun koiranohjaaja rikkoo tahallisesti sääntöjä tai kytkee koiran ilman palkintotuomarin lupaa tai ei noudata kehotuksesta huolimatta ohjeita ja määräyksiä

Luopuminen

Koiranohjaaja lopettaa kokeen kesken koesuorituksen.

Huomautuksia ja lisätietoja

Huomautuksia ja lisätietoja -kohtaan merkitään lyhyesti täydentävät tiedot, joilla on erityistä merkitystä kokonaistuloksen muodostumisen kannalta, eivätkä tiedot näy muutoin maastokortista/koirakohtaisesta lomakkeesta.

Tyhjä erä

Tyhjässä erässä (ei löytöä) arvostellaan numerolla:

- haku
- yhteistyöhalukkuus ja tottelevaisuus haun osalta

6 OHJE PAIKANTIMEN KÄYTÖLLE ARVOSTELUSSA:

Maastokorttiin merkitä paikantimen käytöstä (GPS, Glonass, tms.) jos laitetta käytetään koiran arvostelussa.

Paikanninta käytettäessä linnuntietä mitatun matkan sijaan matka mitataan koiran kulkemaa reittiä (välipisteitä käyttäen, ei matkalaskurin lukema). Tätä tapaa hyödynnetään kaikissa kohdissa, ellei ko. arvosteluohjeen kohdassa toisin mainita, joissa etäisyydellä on merkitystä arvosteluun.

Ylituomari sekä Palkintotuomarit voivat käyttää paikanninta varmistaakseen arvostelun kaikissa kohdissa. Tuomari käyttää paikanninta koko kokeen ajan, jos paikanninta päätetään käyttää kokeen alkaessa. Tällöin koiranohjaajan tulee sallia paikantimensa käyttö. Myös koiranohjaaja saa käyttää paikannintaan.

Joissakin kohdissa tieto voidaan mitata tarkasti ja toisissa kohdin paikantimesta saadaan informaatiota tukemaan tuomarin näkemyksiä. Kaikkia matkoja ei tarvitse mitata täsmällisesti. Tuomari voi paikantimen avulla määrittää löydön ja uusintahaukun, jos tapahtuma voidaan varmentaa (esim. kuultava haukku kyseisessä paikassa tai todettava jäljistä ym.).

Arvosteluohjeet mahdollistavat koiran arvostelun ilman, että tuomarilla on mahdollisuutta paikantimen käyttöön. Silloin koe arvostellaan ilman paikanninta näiden sääntöjen mukaisesti (kaikki matkan arvioidaan linnuntietä.)

7 KOEKAUDEN KESTÄVÄN HIRVENHAUKKUKOKEEN JÄRJESTÄMISOHJE.

Kokeen järjestäjänä toimii se kennelpiiri, jonka alueella koe suoritetaan. Kennelpiiri voi siirtää kokeen käytännön järjestelyt esimerkiksi piirinsä alueella toimivalle yhdistykselle. Kokeen myöntää kennelpiiri

Kokeen järjestäjä voi periä kultakin osallistuvalla koiralta kohtuulliseksi katsottavan osanottomaksun. Osanottomaksun tarkoitus on peittää kokeen järjestelyistä aiheutuvat kulut.

Kokeeseen ilmoittaudutaan arvostelu-oikeuden omaavalle kennelpiirin nimeämälle ylituomarille järjestäjän määräämällä tavalla, kuitenkin viimeistään koepäivää edeltävänä päivänä. Ylituomari pitää koeryhmälle ylituomaripuhuttelun ja tarkastaa koiran osallistumisoikeuden viimeistään koepäivää edeltävänä päivänä.

Ilmoittautuminen tehdään sen kennelpiirin nimeämälle ylituomarille, minkä alueella arvostelu aloitetaan. Kokeen voi vastaanottaa Kennelliiton pätevimä hirvenhaukkukokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus.

Kennelpiiri nimeää koekaudelle vastaanottavat ylituomarit.

Koemaaston tulee sijaita sellaisella etäisyydellä ylituomarista, että hänellä on mahdollisuus valvoa koetta. Ylituomari tarkastaa palkintotuomariryhmän arvostelukelpoisuuden ja hyväksyy palkintotuomariryhmän. **Arvostelu-oikeudet omaava ylituomari voi myös yksin arvostella koiran koko kauden kestävässä hirvenhaukkukokeen maastossa, mutta kokeen vastaanottaa toinen arvostelu-oikeuden omaava ylituomari jolle on ilmoittauduttu.**

Koepäivän päätyttyä ryhmätuomari antaa puhelimitse ylituomarille selvityksen kokeen kulusta.

Jokainen koesuoritus on erillinen koe, joka tehdään omana kokeena koetallennusohjelmalla.

Kokeen purkutilaisuus pyritään pitämään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa suorituksesta.

Tulos on voimassa, kun ylituomari on vahvistanut sen. **Koetulos on lähetettävä koetallennusohjelmasta koiratietokantaan viikon kuluessa kokeen päättämisestä.**

Koira, joka on saavuttanut Suomen käyttövalionarvoon oikeuttavat koetulokset tai on saavuttanut 2 kertaa HIRV1 tuloksen koekauden kestävästä hirvenhaukkukokeesta, ei enää saa osallistua Koekauden kestävään hirvenhaukkukokeeseen.

HIRVENHAUKKUKOKEEN ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa xx.xx.xxxx voimassa xx.xx.xxxx alkaen

1. HAKU (X 1,5)

Haualla tarkoitetaan aikaa, jolloin koira on maastossa ja todennäköisesti etsii hirveä.

Yleensä koira tekee useita hakulenkkejä ennen kuin se löytää hirven. Haku arvostellaan hakulenkkien keskiarvon mukaan. Poikkeavia hakulenkkejä ei oteta huomioon.

Haku arvostellaan seuraavin perustein:

1. Hakukuvio (Haun tarkoituksenmukaisuus, pistohaku, lenkkejä eri suuntiin jne.)
2. Nopeus
3. Hakulenkkien pituus (koiran kulkema matka)
4. Pisin etäisyys (ulottuvuus) hakulenkillä paikasta missä ryhmällä oli viimeksi kontakti koiraan

Koiran pitää antaa hakea 60min. itsenäisesti ilman että sen haku keskeytetään (noudetaan) ellei koira joudu vaaratilanteeseen.

Hakunopeus katsotaan kiitettäväksi, kun koiran nopeus on vähintään 6km/h (0,1km/1min)

Jos koira noudetaan hakulenkiltä, arvostellaan kyseinen lenkki max. 7p. arvoiseksi

Jos koiralla on vain 1 hakulenkki ennen löytöä, myös löytöön johtanut hakulenkki otetaan huomioon arvostelussa, jos löytölenkki on parempi kuin ensimmäinen hakulenkki.

Hakulenkkien kestoa (aikoja) käytetään vain, jos paikanninta ei ole käytössä

Hakua testataan mahdollisuuksien mukaan uudelleen työskentelyn jälkeen, mikäli tuomarilla ei ole mahdollisuutta arvostella hakua riittävästi ennen löytöä.

Uuden haun arvostelussa on huomioitava keli ja hirvityöskentelyyn kulutettu aika.

Jos koira ei hae, niin koe lopetetaan 60 min kuluttua.

Hakulenkit pisteytetään seuraavasti:**Pisteet****LEL**

	Pisteet	LEL	
Hakukuvio on hyvin tehokas, hakulenkit ovat vähintään 2 km, nopeus erinomainen ja suurin etäisyys ryhmästä vähintään 800 m, tai hakulenkkien kesto yleensä 15-30 minuuttia.	9-10	8	p
Hakukuvio on tehokas, hakulenkit ovat vähintään 1,5 km, nopeus hyvä ja suurin etäisyys ryhmästä on vähintään 600 m, tai hakulenkkien kesto yleensä 10-15 minuuttia.	7-8	7	p
Hakukuvio ei ole yhtä tehokas, hakulenkit ovat vähintään 1 km, nopeus tyydyttävä ja suurin etäisyys ryhmästä vähintään 400 m, tai hakulenkkien kesto 5-10 minuuttia.	5-6	6	p
Hakukuvio tehottomampi, hakulenkit alle 1 km, nopeus välttävä ja suurin etäisyys ryhmästä vähintään 300 m, tai hakulenkkien kesto 2-5 minuuttia.	3-4	5	p
Hakukuvio tehoton, hakulenkit alle 500 m, nopeus huono ja suurin etäisyys ryhmästä alle 300 m, tai hakulenkkien kesto 0-3 minuuttia	1-2	4	p
Löytö ensimmäiseltä lenkiltä LEL: Taulukossa oleva hakulenkin pituus tai etäisyys ryhmästä on täytyttävä annettaviin pisteisiin			
Koira ei hae	0	p	p

2. LÖYTÖTEHOKKUUS (X 1,0)

Löytötehokkuudella arvioidaan koiran kykyä hyödyntää hakulenkkejä ja aistejaan hirven löytämiseksi. Arvostelussa huomioidaan koiran tehokkuus ja kyky käyttää aistejaan ja ympäristöä hyödyksi. Tyypillisesti erinomaisen löytötehokkuuden omaava koira löytää hirven nopeasti ilmavainulla. Kokenut koira voi löytää hirven jopa vanhalta jäljeltä. Jäljittämistä pitää arvostaa vaikeissa olosuhteissa. Tehokas ja nopea oma-aloitteinen löytö tulee palkita.

Löytötehokkuus arvostellaan suhteessa aikaan ja matkaan ja silloin vertaillaan seuraavia asioita:

- Hakuaikaa ja hakulenkkejä
- **Koiran kulkemaa löytömatkaa sekä ulottuvuutta ja etäisyyttä ryhmästä, paikasta mistä hakulenkki alkoi**
- Kokonaismatka irtilaskupaikalta löytöpaikkaan, jos ryhmä on edennyt metsässä
- Maasto- ja sääolosuhteet
- Ilman paikanninta etäisyydet arvioidaan linnuntietä

Toteamaton löytö antaa enintään 8 pistettä.

Jos koiralla on useampi löytö, niin löytötehokkuus arvostellaan parhaimman löydön mukaan.

Koiran avustaminen löydössä, alennetaan löytötehokkuus pisteitä vähintään kahdella pisteellä.

Koira avustetaan, jos koira viehdään jäljelle, näköhivelle tai suoraan hirven hajuvanaan (lähelle nuolukiveä, riistapellolle).

Arvosteluohjeet on laadittu koiran omatoimiselle haulle ja löydölle!

Löytötehokkuudessa koiran nopeus katsotaan kiitettäväksi, kun nopeus löytöön johtavalla lenkillä on vähintään 6km/h (0,1km/1min)

Löytötehokkuus pisteytetään seuraavasti:

Pisteet

Erinomainen löytötehokkuus: Hirvi löytyy nopeasti, kun koira on saapunut hirven oleskelualueelle tai on saanut siitä aistihavainnon, löytömatka on yli 2 km tai suora etäisyys ryhmästä vähintään 0,8 km	9-10	p
Hyvä löytötehokkuus: Hirvi löytyy melko nopeasti edellä mainitussa tilanteessa, mutta tehokkuus ei ole kiitettävää tasoa, löytömatka on yli 1,5 km tai suora etäisyys ryhmästä vähintään 0,6 km	7-8	p
Tyydyttävä löytötehokkuus: Hirvi löytyy pidemmän ajan kuluttua, vaikka olosuhteet löydölle ovat hyvät löytömatka on vähintään 1,0 km tai suora etäisyys ryhmästä vähintään 0,4 km	5-6	p
Välttävä löytötehokkuus: Hirvi löytyy pitkän ajan kuluttua huolimatta selvistä merkeistä hirven oleskelusta alueella ja olosuhteet ovat hyvät. löytömatka on alle 1,0 km tai suora etäisyys ryhmästä vähintään 0,3 km	3-4	p
Heikko löytötehokkuus: Hirvi törmää ryhmään tai seisoo ryhmän näkösellä, Ryhmä avustaa merkittävästi koira. Suora etäisyys ryhmästä alle 0,3 km	0-2	p
Ei löytöä	-	

3. LÖYTÖHAUKKU (X 1,0)

Löytöhaukulla tarkoitetaan koiran kykyä saada hirvi pysymään löytöpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä.

Jos löytö tapahtuu avoimella paikalla, ei hirven siirtyminen **välittömästi** suojaisempaan maastokohtaan alenna pisteitä (max 0,5 km).

Löytöhaukku katkeaa karkkoon, siirtyvään haukkuun tai toiseen yhteydenottoon ryhmään.

Alle 2 minuutin tauot eivät katkaise löytöhaukkuja, jos haukku jatkuu tauon jälkeen samassa paikassa.

Jos koiralla on useampia löytöjä, niin pisteet annetaan pisteytetyn keskiarvon mukaan.

Arvostelussa huomioidaan haukkuaikaa ja etäisyyttä löytöpaikasta

Löytöhaukku pisteytetään seuraavan taulukon mukaan:

Etäisyys (Säde) löytöpaikasta	Haukkuaika löytöpaikalla			
	10 – 29 min	30 -59 min	60 – 89 min	90 min
0,2 km	5	8	9	10
0,4 km	4	7	8	9
0,6 km	3	6	7	8
Löytöhaukku löytöpaikalla	2 - 9 min	2 p.		
Löytöhaukku löytöpaikalla	0 - 1 min	1 p.		

4. HAUKKUTYÖSKENTELYN LAATU (X 1,5)

Haukkutyöskentelyllä tarkoitetaan sitä osaa työskentelystä, jolloin tuomari toteaa koiran haukun. Mitä enemmän koiralla on haukkutyöskentelyä ja kiinteää seisontahaukkua sitä parempi mahdollisuus on onnistua myös käytännön jahdissa.

Normaaleissa olosuhteissa tulee tuomarin yrittää ampumatilaisuutta 90 min haukkuajan jälkeen, koiranohjaaja päättää yritetäänkö tällöin myös yhteydenottoa. Kutsumisen jälkeen tuomari/koiranohjaaja karkottaa hirven varovasti. Kaksi seuraavaa karkkoa annetaan vasta 30 min haukkuajan jälkeen (uusintahaukun tulisi kestää 30 min).

Ampumatilaisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa tuomari voi paikallistaa hirven koiran kiinteässä haukussa alle 100m. Ylituomari voi puhuttelussaan tarkentaa kohtaa päivän sää -ja keliolosuhteiden mukaan.

Ampumatilaisuus voidaan ottaa myös siirtyvän haukun jälkeen uudesta kiinteästä haukusta toisessa maastokohdasta uudella lähestymisellä.

Haukkutyöskentelyn laatu pisteytetään seuraavasti:

	<i>Työskentelyaika</i>	<i>Kiinteä haukku aika</i>	<i>Pisteet</i>	<i>p</i>
<i>Vähintään 3 ampumatilaisuutta sekä vähintään 3 karkkoa</i>	<i>300</i>	<i>200</i>	<i>10</i>	<i>p</i>
<i>Vähintään 3 ampumatilaisuutta sekä vähintään 3 karkkoa</i>	<i>270</i>	<i>180</i>	<i>9</i>	<i>p</i>
<i>Vähintään 2 ampumatilaisuutta sekä vähintään 2 karkkoa</i>	<i>240</i>	<i>150</i>	<i>8</i>	<i>p</i>
<i>Vähintään 2 ampumatilaisuutta sekä vähintään 2 karkkoa</i>	<i>200</i>	<i>120</i>	<i>7</i>	<i>p</i>
<i>Vähintään 1 ampumatilaisuus sekä vähintään 1 karkko</i>	<i>120</i>	<i>90</i>	<i>6</i>	<i>p</i>
<i>Seisontahaukkua vähintään 90 min</i>	<i>-</i>	<i>90</i>	<i>5</i>	<i>p</i>
<i>Seisontahaukkua vähintään 60 min tai haukku aika vähintään 120 min (siirtyvä haukku mukaan lukien)</i>	<i>-</i>	<i>60(120)</i>	<i>3-4</i>	<i>p</i>
<i>Seisontahaukkua vähintään 20 min tai haukku aika vähintään 60 min (siirtyvä haukku mukaan lukien)</i>	<i>-</i>	<i>20(60)</i>	<i>1-2</i>	<i>p</i>
<i>Seisontahaukkua alle 20 min ja haukku aika alle 60 min (siirtyvä haukku mukaan lukien)</i>	<i>-</i>	<i><20(60)</i>	<i>0</i>	<i>p</i>
<i>Ei seisontahaukkua</i>			<i>-</i>	<i>p</i>

5. Seuraaminen (X 1,0)

Seuraamishalukkuudella tarkoitetaan sitä, kun koira seuraa pakenevaa hirveä ja yrittää saada siihen uudelleen kontaktin.

Pakenevalla hirvellä tarkoitetaan hirveä:

- jonka ryhmä karkottaa
- joka pakenee välittömästi löydöstä
- joka karkkoo itsestään tai
- joka karkkoo jonkun sivullisen häiriön aiheuttamana

Seuraaminen arvostellaan todetun seuraamismatkan mukaan, ei linnuntietä.

Jos koira voimakkaan karkon jälkeen ottaa yhteyttä ryhmään mutta heti omasta aloitteesta palaa seuraamaan, ei se vaikuta negatiivisesti arvosteluun.

Taulukon minimivaatimukset matkojen osalta tulee täyttyä, kun suoritus pisteutetään, mutta maasto otetaan arvostelussa huomioon.

Siirtyvä haukku ei ole pakenevan hirven seuraamista. Haukku tulkitaan siirtyväksi silloin kun liikettä on keskimäärin yli 2km/h ja hirvellä on selkeä kulkusuunta siirtymisessä, Tällöin on muistettava, että lyhin kirjattava matka ja aika 0,1km/1 min

Siirtyvä haukku muuttuu karkoksi kun nopeus ylittää 6km/h ja liikkeellä on selkeä suunta.

Ilman paikanninta tehdyssä koesuorituksessa, käytetään taulukossa annettuja aikoja seuraamisen arvostelussa.

Jos seuraaminen keskeytyy johonkin esim. luonnonesteeseen, on se kirjattava huomautuksiin

10 p	Seuraamista yhteensä vähintään 5 km, tai yli 60min
9 p	Seuraamista yhteensä vähintään 4,5 km, tai 50-59min
8 p	Seuraamista yhteensä vähintään 4 km, tai 40-49 min
7 p	Seuraamista yhteensä vähintään 2,5 km, tai 30-39 min
6 p	Seuraamista yhteensä vähintään 2 km, tai 20-29 min
5 p	Seuraamista yhteensä vähintään 1,5 km, tai 10-19 min
4 p	Seuraamista yhteensä vähintään 1 km, tai 7-9 min
3 p	Seuraamista yhteensä vähintään 0,7 km, tai 5-6 min
2p	Seuraamista yhteensä vähintään 0,5 km, tai 3-4 min
1 p	Seuraamista vähintään 0,3 km, tai 1-2 min
0 p	Koira ei seuraa pakenevaa hirveä
-	Ei voida arvostella

6. Pysäyttäminen (X 1,0)

Pysäyttämällä tarkoitetaan koiran kykyä pysäyttää pakeneva hirvi ja saada siitä uusi kiinteä seisontahaukku (karkon pitää olla vähintään 0,1km). **Jokaisen uusintahaukun välissä tulee olla karkko.**

Uusintahaukun (kiinteän KH) tulee kestää vähintään 10 min.

Uusintahaukku, joka sisältää siirtyvää haukkua, kirjataan kestoltaan pisimmän kiinteän haukun mukaan.

Jos uusintahaukku on kokonaan siirtyvää, merkitään se alle 10 min UH:ksi.

Isojen aukkojen, soiden sekä selvien tiealueiden ylitys katkaisee kiinteän haukun (jatkuu karkkona tai siirtyvänä haukkuna)

Jotta koiran kykyä pysäyttää pakeneva hirvi testattaisiin riittävästi, tulee ryhmän toistuvasti karkottaa hirvi. Ensimmäisellä kerralla karkko annetaan varovasti ja riittävän etäältä.

Seuraavilla kerroilla pyritään antamaan voimakkaampi karkko, jotta hirvälle saadaan enemmän vauhtia. Karkon voimakkuus suhteutetaan hirven käyttäytymiseen ensimmäisellä karkolla.

Kiitettäviin pisteisiin vaaditaan haukku erän lopussa. Joko kiinteä tai siirtyvä haukku

“erän lopussa” tarkoittaa sitä, että 300 min on kulunut ensimmäisestä löydöstä tai pimeys (2h) on keskeyttänyt arvostelun

10p	30 KH	30 KH	10 KH	KH erän lopussa
9p	30 KH	30 KH	alle 10min UH	SH erän lopussa
8p	30 KH	30 KH		
7p	30 KH	10 KH		
6p	30 KH	alle 10min UH		
5p	10 KH	alle 10min UH		
4p	10 KH			
3p	Alle 10 min UH			
2p	Pysäytys yrityksiä			
1p	Seuraa, ei uusintahaukkua			
0p	Koira ei seuraa pakenevaa hirveä			

7. Haukkuaika (X 1,0)

Haukkuaikaan lasketaan sekä kiinteä että siirtyvä haukku minuutin tarkkuudella.

Alle kahden minuutin (2 min) tauot lasketaan haukkuaikaan.

Useamman löydön tapahtuessa lasketaan haukkujat yhteen.

Haukkutyöskentelyllä tarkoitetaan sitä osaa työskentelystä, jolloin tuomari kuulee haukun.

Haukkuaika pisteytetään alla olevan taulukon mukaisesti. Jos yhteenlaskettu haukkuaika alittaa 20 min, annetaan 0 pistettä.

Haukkuaika min	20	40	60	80	100	120	140	160	190	220
Pisteet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Haukun kuuluvuus (X 0,5)

Kuuluvuuden arvostelussa otetaan huomioon sää, tuuli, lumi ja maasto-olosuhteet.

Alla oleva pisteytysohje koskee normaaleja olosuhteita.

Haukun kuuluvuutta tulee testata riittävästi. **Kiitettäviin pisteisiin vaaditaan vähintään 180min haukkuaikaa**

Haukun kuuluvuus arvostellaan seuraavasti:	
Erinomainen kuuluvuus	9-10 p
Hyvä kuuluvuus	7-8 p
Tyydyttävä kuuluvuus	5-6 p
Välttävä kuuluvuus	3-4 p
Heikko kuuluvuus	1-2 p
Haukkuaika alle 20 min	0 p
Ei voida arvostella	-

9. – Haukun tiheys ja peittävyys (X 0,5)

Tavoitteena on mitata haukun tiheys ja miten tasaisesti sekä peittävästi koira haukkuu ilman taukoja.

Tasaisuus on yhtä tärkeä kuin tiheys ja sille tulee antaa sama painoarvo arvostelussa.

- Haukun tiheydellä tarkoitetaan haukahdusten lukumäärää minuutissa
- Haukun peittävydellä tarkoitetaan sitä, että haukku on tasaista ilman jaksottaisuutta.
- Haukahdusten lukumäärä lasketaan täyden minuutin ajalta ja laskeminen toistetaan useita kertoja koeaikana. Pisteytys annetaan keskiarvon mukaan.
- **Huomiotava myös haukkutyylin muutos ampumatilaisuutta otettaessa, tihehekö vai harveneeko haukku**

Haukun tiheyttä ja peittävyttä tulee testata riittävästi.

Kiitettäviin pisteisiin vaaditaan vähintään 180min haukkuaikaa

	Tasainen	Jaksottainen	Häiritseviä taukoja
75 tai enemmän	10	9	7
65-74	9	8	6
55-64	8	7	5
45-54	7	5	4
25-44	4	3	2
alle 25	2	1	0

10. – Tottelevaisuus ja yhteistyö (X 1,0)

Tavoitteena on arvostella koiran kykyä totella ohjaajan komentoja ja halua pitää yhteyttä ohjaajaan.

Tottelevaisuutta testaan

- a. Haun aikana (0-2p)
- b. Työskentelyn aikana (0-5p) sekä
- c. Välittömästi työskentelyajan päätyttyä (0-3p).

10 p suorituksessa ei sallita yhtään epäonnistunutta kutsua

Jos työskentelyaika on alle 200 min tai koira ottaa oma-aloitteisesti yhteyttä enemmän kuin 2 kertaa niin annetaan enintään 6p. Oma-aloitteiseksi yhteydenotoksi ei lasketa tilannetta missä ryhmä yrittää ampumatilaisuutta koiran ollessa tietoinen ryhmästä tai kun hirvi on näkösällä.

“erän päättyessä, jälkeen” tarkoittaa sitä, että 300 min on kulunut ensimmäisestä löydöstä tai pimeys (2h) on keskeyttänyt arvostelun.

10c kohta. Ylituomari määrittelee ajan, jonka kuluessa koira kytketään, josta voidaan antaa pisteitä ja samalla ilmoittaen ajan jonka voi käyttää koiran kiinni saamiseksi, sekä paluun koepaikalle.

Jos koira toistuvasti jättää ryhmän työskentelyn aikana hakeutumalla piholle, autolle tms. niin vähennetään 2 pistettä.

10.a Haun aikana	0-2 p
Koira voidaan kytkeä hakulenkiltä palatessaan tai koira kutsutaan vähintään 0.1km etäisyydeltä metsästä	2 p
Löytö ensimmäiseltä lenkiltä	1 p
Koira ei voitu kytkeä	0 p

10.b Hirvityöskentelyn aikana	0-5 p
Koira voidaan kytkeä haukusta ja se tulee heti kutsusta. Testataan kaksi kertaa, joista ensimmäinen ennen 150 min työskentelyaikaa ja työskentely jatkuu yhteydenoton jälkeen.	5 p
Koira voidaan kytkeä haukusta kerran kutsusta ja työskentely jatkuu yhteydenoton jälkeen.	4 p
- Kutsuttaessa koira haukulta, tulee epäröinnin jälkeen ja työskentely jatkuu yhteydenoton jälkeen. - Koira ottaa yhteyttä seuraamisen aikana ja työskentely jatkuu yhteydenoton jälkeen uusintahaukulla.	3 p
- Koira saadaan kytkettyä toistuvien yritysten jälkeen ja työskentely jatkuu yhteydenoton jälkeen - Koira palaa pakenevan hirven perästä määrätietoisesti takaisin kulkemaansa reittiä, jolta koira kytketään.	2 p
Koira työskentelee täyden työskentelyajan mutta ei ole kytkettävissä	1 p
Koira ei ole kytkettävissä eikä työskentele täyttä työskentelyaikaa	0 p

10.c Koe-erän lopussa	0-3 p
Koira kytketään kutsusta haukusta erän päättyessä	3 p
- Koira kytketään kutsusta seuraamisesta erän jälkeen. - Koira aloittaa haukun erän jälkeen ja tulee kutsusta pois.	2 p
Koira haukkuu erän päättyessä, mutta ei ole kytkettävissä	1 p
Koiralla ei ole haukkua erän päättyessä, tai koira noudetaan	0 p
Ei voida arvostella-	-

ROTUJÄRJESTÖJEN HYVÄKSYMÄT TOIMINTAOHJEET

1. PALKINTOTUOMARIN TOIMINTAOHJE

1. Saavu ajoissa koepaikalle. Esitä koepaikalla tuomarikortti ja todistus jäsenyydestä.
2. Varaa mukaasi vuodenaikaan sopiva varustus.
3. Varaa kello, kompassi, kynä, kumi, sääntökirja ja mahdollinen koemaaston kartta mukaan.
4. Selvitä oppaan kanssa kulkusuunnitelma ja tee päätös erän aloittamisesta.
5. Sovi koiranohjaajan kanssa ryhmän kulkusuunnasta ja -nopeudesta.
6. Arvostelu ja maastokortin (arvostelukortin) täyttö suoritetaan koemaastossa.
7. Ryhmätuomarina toimiessasi johdat koeryhmää ja teet päätökset kokeen aikana koiran riittävästä arvostelusta
8. Voit käyttää paikanninta koiran arvosteluun, mikäli paikanninta on päätetty kokeessa käyttää.
9. Selvitä maastossa tulkinnat ja tapahtumat koiranohjaajalle reaaliaikaisesti.
10. Esitä koe-erän jälkeen maastokorttisi koiranohjaajalle ja pyydä siihen kuittaus. Allekirjoita maastokortti.
11. Esitä selvitys ylituomarille kokeen kulusta.
12. Neuvottele tarvittaessa ylituomarin kanssa tulkinnoista ja pisteistä.
13. Mikäli toimit samalla oppaana kokeessa, huomioi oppaan ohjeet ja tehtävät.
14. Noudata ylituomarin antamia ohjeita.

2. OPPAAN TOIMINTAOHJE

1. Selvitä ennen koetta, koealueen laajuus ja ne alueet, joille voit tarvittaessa mennä.
2. Hanki etukäteen käyttöösi koealueen ja lähiseutujen kartta. Varaa kompassi ja vuodenaikaan sopivat maastovarusteet.
3. Selvitä naapurikoeryhmien kanssa mahdollinen yhteentörmäysvaara.
4. Selvitä koiranohjaajalle ja tuomariryhmälle kulkusuunnitelma ja oletetut hirven oleskelualueet.
5. Sopeudu ryhmän tarkoituksenmukaiseen kulkujärjestykseen.
6. Hirven löytyessä pyri paikantaman mahdollisimman tarkasti ryhmän sijaintipaikka ja haukun alkamispaikka.
7. Hirven karkotessa koeta arvioida ne mahdolliset alueet, jonne hirvi karkkoaa. Opasta koeryhmä mahdollisimman nopeasti uudelle haukkupaikalle tai oletetulle haukkualueelle.
8. Kokeen päätyttyä ohjaa ryhmä pois maastosta ja avusta koiranohjaajaa koiran kytkemisessä. Tee päätös mahdollisesta hirven karkottamisesta.
9. Noudata ylituomarin antamia ohjeita.

3. KOIRANOHJAAJAN TOIMINTAOHJE

1. Ohjaaja on koiranomistajan(jien) edustaja maastossa.
2. Ilmoittaudu kokeeseen järjestäjän hyväksymällä tavalla ja maksa ilmoittautumismaksu.
3. Esitä koetoimikunnalle koiran rekisterikirja, rokotustodistukset ja mahdolliset muut tarvittavat asiapaperit.
4. Osallistu ylituomaripuhutteluun. Varaa koepäivää varten tarvittavat varusteet.
5. Noudata ylituomarin antamia ohjeita.
6. Kuljeta koeryhmä maastoon.
7. Ohjaajan on oltava maastossa koko koe-erän ajan ja vastattava koiran ohjauksesta, koeryhmän ulkopuolinen apu on kielletty.
8. Tee oppaan ja tuomareiden kanssa kulkusuunnitelma.
9. Opasta tuomaria koirasi paikantimen käyttöön ja anna tuomarin, niin halutessaan seurata paikantimesta koiran liikkeitä.
10. Kerro mielipiteesi ja arviosi ryhmän tulkinnoista heti kunkin tapahtuman jälkeen, kun esim. matkoista ja ajoista maastossa keskustellaan.
11. Saat kytkeä koiran palkintotuomarin luvalla sekä luopuessasi kokeesta tai koiran joutuessa erityiseen vaaratilanteeseen.
12. Allekirjoita tuomarin esittämä maastokortti.
13. Erän jälkeen järjestä koeryhmä kokeen keskuspaikalle.
14. Pyri olemaan läsnä, kun koeryhmä luovuttaa maastokortit ylituomarille.
15. Osallistu kokeen päätöstilaisuuteen.

KOETOIMIKUNNAN JA VASTAAVAN KOETOIMITSIJAN TOIMINTAOHJE

1. Varaa kokeen keskuspaikan, mahdollisen ruokailun, huomioiden **peseytymispaikka** ja varusteiden vaihtomahdollisuuden.
2. Selvittää montako koiraa kokeeseen voidaan ottaa.
3. Ottaa yhteyden ylituomariin ja sopii ylituomaripuhuttelun ajankohdasta.
4. Varaa koemaastot ja sopii koerauhasta. Varmistaa, että koetta varten on olemassa varamaasto, opas ja tuomari.
5. Varaa koetarvikkeet ja mahdolliset palkintoesineet.
6. Varaa koesihteerin, joka toimii yhteistyössä ylituomarin kanssa.
7. Tarkastaa koirien rekisterikirjat, rokotustodistukset ja palkintotuomareiden tuomarioikeudet ylituomarin ohjeiden mukaisesti.

8. Tekee kokeen arvonta- ja tulostaulun. Varaa keskuspaikkaan näkyville kartan, josta ilmenee koemaastojen sijainti ja etäisyys keskuspaikasta.
9. Sijoittaa tuomarit koemaastoihin. Selvittää ennakkoon mahdollisesti esille tulevat jääviydet.
10. Järjestää maastoarvonnän ylituomarin ohjeiden mukaisesti.
11. Järjestää ylituomarin kuljetuksen ja opastuksen mahdolliseen maastoon menoon.
12. Valmistelee ja järjestää kokeen palkintojenjako- ja päätöstilaisuuden, jossa huomioi kaikki kokeen järjestelyihin vaikuttaneet osapuolet.
13. Vastaa siitä, että koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirja lähetetään sähköisesti tarkastettavaksi. Järjestää maastokorttien säilytyksen ja arkistoinnin vähintään yhden vuoden ajaksi.
14. Julkaisee kokeen tulokset.
15. Koetoimikunta ja sen jäsenet ovat vastuullisessa tehtävässä koko kokeen ajan.

4. HIRVENHAUKKUKOKEIDEN YLITUOMARIN TOIMINTAOHJE

1. Sovi koetoimikunnan kanssa avaustilaisuuden ja koepäivän aikataulusta.
2. Saavu ajoissa koepaikalle. Esitä koetoimikunnalle ylituomarikortti, todistukset SKL:n ja rotujärjestön jäsenyydestä.
3. Tarkasta koetoimikunnan avustuksella koirien tunnistusmerkinnät ja rokotukset, sekä palkintotuomareiden tuomarioikeudet ja jäsenyydet.
4. Valvo arvonnän suoritus. Ennen arvonnän tuloksen julistamista tarkista tuomareiden jääviyskysymys ja tiedustele, onko kenelläkään huomautettavaa.
5. Pidä ylituomaripuhuttelu. Selvitä oleelliset kokeeseen liittyvät asiat, anna ohjeet erikoisolosuhteiden huomioimisesta ja muista käytännön asioista. Määrittele irtilaskun ja pimeän tulon ajankohta sekä ohjeista koiran kytkeminen erän jälkeen.
6. Valvo tuomariryhmien työskentelyä maastossa ilmoittamatta siitä etukäteen. Älä häiritse koirien työskentelyä maastossa liikkuessasi.
7. Koesuorituksen jälkeen ota tuomariryhmä kokonaisuudessaan vastaan. Perehdy kokeen tapahtumiin ja niiden vaikutukseen kokonaisuus huomioiden. Epäselvissä tapauksissa kuuntele myös koiranohjaajan mielipide. Valvo, että arvostelu tapahtuu sääntöjen ja arvosteluohjeiden mukaan.
8. Erimielisyyksien ilmetessä noudata SKL:n muutoksenhakuohjeita.
9. Tee ylituomarikertomus.
10. Ennen kuin hyväksyt pöytäkirjat lähetettäväksi eteenpäin varmista niissä olevien tietojen oikeellisuus.

11. Pidä kokeen päätöstilaisuus ja julkaise tulokset

12. Mikäli koe joudutaan siirtämään tai perumaan toimi SKL:n yleisten ohjeiden mukaisesti.

13. Koko koekauden kestävässä kokeessa; Ohjeista koeryhmä koesuoritusta edeltävänä päivänä.

Koemaastojen on sijaittava sellaisella etäisyydellä, että voit halutessasi seurata ryhmien työskentelyä maastossa.

Kokeen päätteeksi täytä(tä) koeasiakirjat, vahvista ja julkaise tulokset. Koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirja lähetetään sähköisesti viikon sisällä tarkastettavaksi.